

Abonamentele

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază

La

Abonament lunar

pentru Septemvrie st. v.

— cu prețurile din capul foii —
invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Sibiiu, 29 August st. v.

În timpul celor din urmă opt zile s'a făcut aici în Sibiiu din mai multe părți ale țerii întrebarea: „Care este atitudinea, pe care circurile conducătoare ale partidului național o recomandă aderenților partidului pentru ocasiunea petrecerii Maiestății Sale pe pământul Ardealului?”

Nu am primit din partea nimănui autorizațiunea de a răspunde la întrebarea aceasta. Am stat însă de vorbă cu unul și cu altul, ne-am dat silința de a ne duce asupra vederilor în general împărțite și am ajuns la convingerea, că în adevăr întrebarea nu mai are nici un înțeles pentru oamenii, care cunosc spiritul ce predomină în partidul național.

Atitudinea partidului național român s'a precizat din destul prin hotărârile luate în conferința electorală ținută sunt acum câteva luni.

Vedând aceste hotărâri, ori-și-ce om cu judecată trebuie să primească convingerea, că partidul național român ține să cultive în poporul român spiritul de ordine și să susțină principiile monarchice; deși combate dar' cu toată hotărârea pe actualii consilieri ai Maiestății Sale, ca Rege al Ungariei, din deferență către Tron evită ori-și-ce conflict cu purtătorii puterii publice și stăruie cu tot din adinsul, ca din partea Românilor să nu i-se creeze conducerii centrale a monarhiei nici o greutate.

De aceea partidul nu s'a angajat în campania electorală decât în puținele cercuri, în care alegătorii români, puteau, precum se credea atunci, să-și exprime votul fără-ca să intre în conflict cu purtă-

torii puterii publice, și în genere s'a enunțat principiul, ca alegătorii români să respingă ori-și-ce tentativă făcută cu scopul de a violenta conștiințele lor, și-și deee votul numai după-cum îi povățuiesc sentimentele și convingerile lor, dar' să nu respingă cu forța forța întrebuintată de purtătorii puterii publice. În același timp însă comitetul partidului a fost însărcinat să exprime într'un memorandum adresat, — nu guvernului, nici parlamentului, — ci Coroanei, în care Românii au încredere, adevăratele sentimente ale poporului român și să arete motivele, pentru care Românii se ved siliți a nu lua parte la viața constituțională a regatului ungar.

Prin aceasta atitudinea partidului e precisată pentru toate împregiurările.

În toate împregiurările Românii, dacă țin la stima, la iubirea și la încrederea fraților sei, au să facă așa cum îi povățuiesc propriile lor sentimente și propriile lor convingeri, să respingă ori-și-ce tentativă făcută cu scopul de a violenta conștiințele lor, dar' să se ferească de ori-și-ce conflict cu puterea publică.

În toate împregiurările Românii au să facă deosebire între guvern și Coroană, între regatul ungar și monarhie, și atunci, când se află în fața guvernului ungar actual să se arete, așa cum în adevăr sunt, drept nisce adversari hotărâți, ear' atunci, când e vorba de monarhie și de Tron, să fie, ceea-ce în adevăr sunt, cei mai leali cetățeni.

Pretutindenea dar', unde Maiestatea Sa Împăratul, Regele și marele nostru Principe se ivesc însoțit de actualii sei consilieri ungari, Românilor li se impune o rezervă respectuoasă, din care nu pot eși decât atunci, când Maiestatea Sa li se prezintă singur ori însoțit de alți consilieri ai sei.

Căci nu vreau Românii ca actualii consilieri ungari ai Maiestății Sale să profite de sentimentele de devotament către Tron ale Românilor spre a se prezenta pe sine înșiși drept mijlocitori între Români și Tron.

N-au Românii încredere în acești consilieri, nu vor ca printr'înșii să se adreseze la Tron, și dacă acesta e adevărul, însoțită fiind de vre-unul din consilierii acestia, Maiestatea Imperială și Regală îi va găsi pe Români totdeauna plini de devotament, dar' rezervați și răci.

Aderenții partidului național român vor face dar' și de astădată așa, cum îi vor povățui propriile lor sentimente și propriile lor convingeri, nu vor minți penimeni și nu mai presus de toate pe Monarchul lor, își vor da toată silința, ca Maiestatea Sa Împăratul, Regele și Marele nostru Principe să primească în timpul petrecerii Sale pe acest pământ cele mai bune impresiuni, dar' totodată și cele mai potrivite cu adevărul, și nu vor suferi să li se violenteze conștiințele spre a vorbi contra convingerii lor ori spre a se arăta precum în adevăr nu sunt.

Pe cât scim noi Românii din Ardeal, ca Români, nu fac nici o pregătire în vederea sosirii Maiestății Sale în Ardeal și nu țin să-i fie prezentați Monarchului.

Ceea-ce se face, fac autoritățile publice și fac cu scopul de a prezenta lucrurile cu totul altfel de cum în adevăr sunt.

I-se vor prezenta Maiestății Sale deputațiuni oficiale din partea comitatelor și a bisericilor din țeară.

Nu este nimeni silit, dar' nici oprit de a lua parte la aceste deputațiuni: face fiesce-care așa, cum îl povățuiesc propriile lui sentimente, propriile lui convingeri ori — poate — propriile lui interese. Aceia însă, care iau parte la aceste deputațiuni, n'o fac ca Români, ci ca oameni și cetățeni liberi ai statului ungar, din propriul lor impuls și pe propria lor răspundere.

Treaba lor e cum se vor prezenta și ce vor dice în fața Maiestății Imperiale și Regale, — vor minți ori vor spune adevărul: Sentimentul public al Românilor nu se poate manifesta decât după întoarcerea lor dela Deva ori dela Cluj.

Tot astfel frații nostri de pe la sate, Românii cei mulți și adevărați, vor face

asa cum îi trage inima și-i povățuiesc mintea lor cea trează și sănătoasă, vor alerga în calea Maiestății Sale ori își vor căuta de treburile lor, vor striga „ura!” „să trăiască!” „eljen!” ori vor tăce, — precum îi va duce gândul lor: în urmă apoi își vor da ei înșiși seamă, dacă bine și cu minte au făcut ori rău și proteste. — Un singur lucru avem să le spunem: că silă nimeni nu poate să le facă, nimeni nu-i poate opri de a alerga în calea Monarchului lor și nimeni nu-i poate duce, dacă ei nu vor să meargă. Și o singură rugare avem să le facem: dacă se duc, să se înfățișeze așa, ca să-i facă cinste neamului românesc și ca Monarchul lor să fie mândru de a-i avea între popoarele Sale.

La urma urmelor, ori-și-cum ar fi, Maiestatea Sa va primi impresiunea, că aici la hotarele orientale ale împărăției Sale este un popor iubitor de ordine, pe care Tronul și monarhia totdeauna se poate răzima, dar' un popor agitat de o generală și adâncă nemulțumire.

Și sîntem tari în credința, că nici monarhia nu s'a identificat și nu se identifică cu actualul regat ungar, nici Coroana nu se va identifica cu actualii ei consilieri ungari, ci atât conducerea centrală a monarhiei, cât și Coroana țin să se pună capăt nemulțumirii Românilor.

Ear' dacă credința aceasta deșearță ar fi, politica Românilor tot nu se schimbă, căci ea este impusă de interesele de conservare ale unui popor, care mult a trăit și mult mai vrea să trăiască.

În ajunul venirii Maiestății Sale oficial protopopesc greco-catolic din Cluj ne trimite următorul cercular, asupra căruia ne rezervăm a reveni.

Nr. 736/1887.

of. prot.

Cercular

cătră m. o. cler gr.-cat. din tractul protopresbiterial al Clujului.

Fiind împedecat acest oficiu protopresb. a corespunde prin postă cu oficiile parohiale din

Foiața „Tribunei“.

Mica Fadetă.

De George Sand.

(Urmare.)

XXV.

Era cineva care o vedea mai adese-ori pe Fadetă și îi dădea mai multă luare aminte, și acela era Landry Barbeau. El era ca eșit din fire, când nu-i putea vorbi după plac; și îndată-ce se găsea un moment cu dînsa se liniștia și era mulțumit cu el însuși, căci ea îl învăța să fie cu minte și-l mângăia în toate gândurile lui. Ea juca cu el un mic joc, care era poate însoțit de puțină cochetărie; dar' fiindcă gândurile lui erau bune și ea nu rîvnia la amorul lui, el n'avea cuvinte de a se simți atins, decât dacă ar fi sucit și resucit lucrurile în capul lui.

Ea nu putea să-l bănuască, că voese să o înșele arătându-i această iubire, căci era o astfel de iubire cum nu prea vezi pe la oamenii dela țeară, care iubesc mai liniștit ca cei de pe la orașe. Landry avea tocmai un caracter mai răbdător decât al altora, nici odată n'ar fi preșis nimenui, că are și să se lase a fi așa de tare ars de flacăra iubirii, și cine ar fi știut, căci el o ascundea aceasta, s'ar fi mirat grozav. Mica Fadetă însă vedînd, că el i-se dăduse cu totul în așa de scurt timp, se temu să nu fie numai un foc de paie, sau mai bine, ca ea înșasi

luând focul dintr'o parte rea, să nu meargă lucrul mai departe de cum permite onestitatea între doi copii, care nu sînt încă în vîrstă de a se pute căsători cel puțin după-cum dic părinții și recomandă prudența; căci amorul nu așteaptă, și când odată a intrat în sângele duor tineri, este minune când mai așteaptă aprobarea cuiva.

Mica Fadetă, care rămăsese la înfățișare mai mult timp copilă ca alta, avea însă în capul ei o judecată și o voință mai presus de vîrstă ei. Ca să fie astfel, trebuia ca dînsa să fi avut un spirit de o tărie mare, căci inima ei era tot atât de caldă, ba poate chiar mai caldă decât inima și sângele lui Landry. Ea îl iubia ca o nebună, și cu toate acestea se purta cu el foarte înțeleptesc; căci dacă ziua, noaptea, în ori-ce oară a timpului seu, ea se gândia la el și se usca de nerăbdarea de a-l vedea și de dorința de a-l mângăia, îndată însă ce-l vedea ea își lua un aer liniștit, îi vorbea foarte cuminte, se prefăcea chiar că nu înțelege încă focul iubirii lui, și nu-i permitea să-i strîngă mîna mai sus decât ține palma.

Ear' Landry, care în locurile retrase pe unde se găseau adesea împreună, și chiar când noaptea era foarte întunecoasă, ar fi putut să-și peardă mințile, și să nu i-se mai supună, atîtera de fermecat, se temea cu toate acestea atât de tare, ca nu cumva să-i displacă, și se simția foarte puțin sigur, că este iubit cu amor, așa încât el trăia tot atât de nevinovat cu ea ca-si-cum i-ar fi fost soră, ear' el — Jeanet, mica lăcustă.

Ca să-l distragă din gândirea pe care ea nu voia de loc să o încuragieze, ea îl învăța lucrurile pe care dînsa le scia și în care spiritul și talentul seu natural întrecuse învățătura bunicei sale. Nu voia să-i ascundă nimic lui Landry, și fiindcă lui tot îi era puțin frică de farmece, ea își dete toată silința să-l facă a înțelege, că necuratul nu este de nici o treabă în secretele științei sale.

Ascultă, Landry, — îi dîse ea într'o zi, — n'ai ce face cu intervenirea spiritului rău. Nu există decât un spirit și acela e bun, căci este al bunului Dumnezeu. Lucifer este scornit numai din invențiunea preotului, ear' pe Scaraoschi l-au scos bîtrânele cumetre dela țeară. Când eram de tot mică, credeam, și îmi era frică de vrăjirile bunicii mele. Dînsa își bătea joc de mine, căci are dreptate cine dîce, că dacă cineva se îndoesce de toate, acela este care poate să facă pe alții să creadă totul, și nimeni nu crede mai puțin în necuratul decât vrăjitorii, care se prefac că-l cheamă la ori-ce ocaziune. Sciu bine, că nu l-a vădut nici odată și că n'au primit dela el nici un serviciu. Aceia, care au fost atât de prosti să creadă și să-l cheme, n'au putut nici odată să-l facă să vină, afară numai de morarul dela Trecețoarea-Cănilor, care, după-cum îmi istorisesc bunică-mea, se ducea la răspântii cu un băț mare în mână, să cheme pe necuratul ca să-i deee, dîcea el, o vînturătoare bună. Îl aușia strigînd noaptea: Veni-vei tu, chip de lup? Veni-vei tu, căne turbat? Veni-vei tu, Scaraoschi al lui necuratul? Și nici odată

Scaraoschi nu a venit. Așa încât acel morar se făcu nebun de vanitate, dîcînd, că necuratului îi era frică de el.

Dar', — dîse Landry, — ceea-ce crezi, tu, că necuratul nu există, asta nu e de loc lucru creștinesc, mica mea Fanchon.

Nu pot să discut asupra acestora, — răspunde ea, — dar' și dacă există, sînt foarte siguri, că el n'are nici o putere să vină pe pămînt ca să ne ispătească și să ne ceară sufletele lipsind pe bunul Dumnezeu de ele. El n'ar avea atîta insolență, și dacă pămîntul este al bunului Dumnezeu, nu este decât bunul Dumnezeu, care poate să guverneze lucrurile și pe oamenii ce se găsesc pe el.

Și Landry, revenindu-și din frica lui cea proastă, nu putea să nu admire cum, în toate aceste idei și în toate aceste rugăciuni, mica Fadetă era o bună creștină. Ba chiar avea o devotațiune mai frumoasă ca a altora. Ea iubia pe Dumnezeu cu tot focul inimii sale, căci mintea ei era deșteaptă pentru toate lucrurile și inima ei duioasă; și când ea îi vorbea de acea iubire lui Landry, el se simția foarte mirat de a fi învățat să dîce rugăciuni și să se țină de obiceiuri creștinesci, pe care nici odată nu i-a dat silința să le înțeleagă, și de câte-ori din sentimente datorie numai el a fost smerit în purtările sale, fără-ca inima lui să fi fost, ca a micii Fadetei încălțită de iubirea către Dumnezeu.

(Va urma.)

tract prin noua ordinațiune a Înalțului Ministru reg. ung. de comunicațiune, care în contra legii de naționalitate aprobată de Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru apostolic Francisc Iosif I și în contra s. canoane bisericesci aprobate de s. scaun apostolic al Romei, a ordinar oficiilor postale, ca altul se nu mai primească epistole oficiale cu adrese românești, ci numai cu adrese maghiare; ori dacă sunt cu adrese nemaghiare se se solvească portul postal. Neavând acest oficiu bani la dispunere de această treabă și nevoind a se abate dela lege și dela prescripșii s. canoane, prin aceasta sciind, că mai fiecare preot din acest tract are acest diar, se aduce la cunoștința ven. cler tractual următoarele dispozițiuni:

1. M. o. preoți din: Apahida, Feleac, Cluj-Mănăstur, Feneș, Gelou, Dretea, Aghires, Lapu, Gârbeu, Suceag, Șardu, Topa-deșcartă, Topa-Săneraiu, Feiurd, Șomtelec și Totelec, în urma ordinațiunilor mai înalte se se prezenteze reverendați pe 23 Sept. st. n. la 8 oare a. m. la acest oficiu protopresb. spre a pute merge cu deputațiunea clerului înaintea Maiestății Sale s. crăstisime spre a ne depune tributul nostru de omagiu.

2. Până la sinodul de toamnă, când se va desbata întrebarea adreselor ce lovesce greu în instituțiunile noastre bisericesci, fiecare preot în toată săptămâna se trimite un expres la oficiul protopresb. după ordinațiunile oficiale. Epistolele oficiale urgente privitoare la biserică și școală se le trimiteți acestui oficiu francate din lada bisericilor. Cele privitoare la persoane private se le solvească ei. Cluj, în 9 Sept. 1887.

Dela oficiul prot. gr-cat.

Afacerea Lucaciu.

Protocolul,

luat în conferența electorală ținută în comitatul Sătmăruului, comuna Tăuții-de-sus, în 9 Iunie 1887, fiind de față un public mare, inteligent și popor, din toate comunele cercului electoral de Baia-mare.

M. O. d-n Stefan Bilțiu, paroch-protopop gr-cat de Baia-mare, ca președinte comitetului în cauzele electorale pentru colegiul de Baia-mare, ocupând locul presidial între cuvintele rostite dând explicarea motivelor, cari au servit de basă la convocarea acestei conferențe, deschide adunarea, provocând conferența ca se se constituie în comitet „ad hoc”.

Se aclamă de președinte M. O. D. Stefan Bilțiu, paroch protopop de Baia-mare, ear' de notari și secretari O. D. Nicolau Lupan, preot gr-cat. în Chiuzbaia, Ioan Costin, preot gr-cat. în Tăuții-de-sus, și Constantin Lucaciu, preot n. ord. din Baia-mare.

Domnul președinte provoacă pe Cl. D. Dr. Vasile Lucaciu, paroch în Sisiesci și pe M. O. D. Alexiu Berinde, paroch-protopop în Seini, delegații cercului electoral de Baia-mare la conferența generală în Sibiu, să-și facă rapoartele lor aduse dela cea conferență.

Cl. d-n Dr. Vasile Lucaciu, ridicându-se, își face raportul cam în următoarele: On. conferență! Stimăți alegători și frați! Când un Român între impregiurările actuale își ridică cuvântul și-și exprimă părerea sa de rău asupra acestor impregiurări grele, când arată, că guvernul cu îngrigirile sale părintesci a adus țeara și în țeară mai ales pe poporul românesc la sapă de lemn și neîndestulare, și când arată toate cauzele relelor acestora, atunci acel Român este luat drept de inamic al patriei și expus la cele mai răutăcioase urgisiri.

El simțit de noi toți, că suntem aduși la sapă de lemn, că în toate drumurile noastre de progresare întâmpinăm greutăți, că suntem urgisii și asupriți; ba ce e mai mult, scim, că ne acuză, că suntem inimici ai patriei, că nu ne iubim țeara și nu vrem binele ei, că ne luptăm în contra ministrilor regelui apostolic și în contra fraților Unguri. Dar' de ar dice ori-ce, noi scim și dicem, că toate aceste sunt invinuri nedrepte.

Poporul românesc își iubesc mai mult decât ori-și-care alt popor țeara sa, îl iubim pe regele nostru și istoria ni-e martoră, că în mai multe rânduri ne-am vârsat cu cel mai mare devotament sângele nostru pentru tron și patrie, și că ne-am sacrificat totdeauna, când se cerea, avutul și viața noastră. Ce ne este dar' vina, că suntem atât de străin și rău purtați? Vă spun îndată, stimăților frați: În timpurile mai de aproape s'a apucat un curent periculos atât pentru patrie, — că într'adevăr duce la rele, — cât și pentru noi, și acest curent este șovinismul maghiar, care, nutrit fiind acum chiar și de forurile acele, cari ar trebui să se rețină dela aventuri, de guvern, de forurile administrative, de societățile înalte, 'ba mai pe urmă și de biserică, a trebuit să ne ridicăm și noi și să ne îngrijim de mijloacele de apărare. Noi înainte de toate vom a trăi numai ca Români, Români cu drepturile noastre asigurate în legi, cu limba

și datinile noastre românești, de cari nu lăsam pe nimeni a se atinge cu mână și cuget vrășmaș. Așa vrem numai a trăi și în posesiunea acestora vrem să fim numai frați cu Ungurii. Ne vrem așa? Foarte bine! Dar' ei nici așa nu ne vrem; și dacă nu ne vrem, pentru ce cereți dela noi jertfele de sânge și de bani?

Noi Români ne luptăm și ne vom tot lupta în contra năvălitorilor de a ne nimici și maghiariza, și avem nădejde, că vom pute ajunge capăt bun la lupta noastră dreaptă, va luci și asupra noastră soarele dreptății, și al egalei îndreptățiri. Țeara aceasta e țeara celor 15 milioane de oameni, cari toți își au drepturile lor prin lege asigurate, tot legea ne asigură și drepturile naționale, și eată astăzi am ajuns acolo, ca noi civii să ne îngrijim de executarea dreptății a legilor și să pretindăm prelungă toate asigurările legislative egale îndreptățire. Toți suntem oameni și prin urmare toți avem drepturi, noi prelungă aceea ne-am născut și ca Români și ar trebui să avem nevătămate și drepturile aceste. Aceasta așa ar trebui să fie. Așa spun și cari stau în fruntea țării, ba chiar lege avem pentru aceasta, adusă de dietă, așa o spun și ministrii și când le dic aceste lasă asupra noastră toată ceata asupritorilor, ne exclud din toate și nu ne respectează limba. Nedreptate avem să întâmpinăm pretutindenea și această nedreptate e fâțișă.

Sunt grele aceste lucruri, iubitorilor mei frați, și la mulți ar părea că e cu neputință atâta rău, eu însă vă voi documenta cu acte și chiar din ei. Vădând aceste oamenii binecugători și simțitori, cari mai poartă un pic de grije de soarta poporului apăsător, au dis în sine: „Nu merge bine așa.” Și într'adevăr, fraților, nu merge bine.

Noi, Români, încă suntem făcuți după tipul și asemanarea lui Dumnezeu, inima noastră încă simțesc, spiritul nostru încă vrea a se elibera de torturile suferite, noi încă vom să fim liberi, liberi în drepturile noastre omenesci și cetățenesci. Și aceasta libertate ați încă numai o cerem, mâne însă o vom pretinde.

Au dis deci oamenii bine simțitori, aceia cari au durere în pepturile lor pentru soarta fraților sei, pentru soarta poporului românesc: se mergem la Sibiu, să căutăm după lucru și să vedem, că pentru-ce suntem gonii? Și s'au adunat, fraților, din toate părțile, din toată Transilvania și din părțile Ungariei locuite de Români, s'au adunat fără a cugeta la greutate și spese, fără a cugeta la aceea, că-și lasă familiile și lucrurile lor, ba necugetând nici la aceea, că-și iau asupra lor ura și mânia acelora, cari ar dori să vadă pe Români aserviți întru atâta cât nici de sine, nici de soarta lor se nu se mai ocupe.

S'au adunat deci pe 7 Maiu și sfătuindu-se în trei zile după olată au aflat toate relele și s'a vădut, cât de mare nedreptate este apăsarea poporului românesc. S'a vădut, că drepturile Românilor în toată țeara sunt călcate în picioare și că trăim fără drepturi și fără dreptate. S'au sfătuit apoi că ce avem să facem față cu atâtea rele, că unde să căutăm leacul. Și-au pus întrebarea: că n'ar fi bine să meargă la dietă Români mai mulți, și apoi acolo să arete durerile Românilor? Ei, dar' aceasta nu se poate, nu se poate deoarece-ce Ardelenii nu-și pot alege deputați de fel, ear' noi astia din părțile ungurene și bănățene, și de am vră n'am pute, că, precum s'a vădut până acum totdeauna, nu nescotesc puterea nici un mijloc, fie cât de necinstit, ca să ne împedecă să reșim. Sfătuirile preste sfătuirii, beuturi, presiuni, corupțiunile cele mai rușinoase, ba puterea, forța și închisorile sunt mijloacele cele de toate zilele, ca pe Români să-și poată împedeca a-și trimite deputați la dietă. S'au hotărât dară, că se încerce a-și căpăta lecure la locul cel mai competent, s'a hotărât deci, să trimită o deputațiune la Înalțatul Împărat, ca, arătându-i relele și suferințele ce bântue obștia românească, pe poporul cel mai credincios al Lui și al Casei înalte, să poruncească ca se se curme nedreptățile. Cu aceste cugete fiind ocupați, am mers și am fost la Sibiu, hotărârile cărei conferențe am acum să vi le fac cunoscute.

Aici ia oratorul în mână actele conferenței din Sibiu din anul 1884, pe basa cărei s'au adus și est-au decisiunile, respective tot acele. La punctul I explică oratorul motivele pentru care s'a eșis în anul 1884 a doua-oară pasivitatea față cu alegerile dietale, care motive s'au luat și astăzi, fiind tot acele giuristări, ba ca existând într'adevăr motivele s'ontice și în Ungaria propriamente luată, cu un cuvânt fiind Români și din părțile ungurene și bănățene împedecați cu tot adinsul de a se pute reprezenta la dietă, pasivitatea s'a luat și pentru aceste părți în genere, făcându-se excepțiune, unde cu convoarea comitetului din Sibiu s'ar pute candida deputat.

La celalalt punct dice oratorul, că e foarte însemnat, deoarece-ce vorbește despre introducerea usului limbei române în toate oficiile și agendele. Și aceasta așa și trebuie să fie, dice oratorul, nu numai pe basa legii sancționate de Maiestatea Sa, ci pentru aceea, că cu excluderea limbei noastre din direcțorii ni se face adese-ori nu numai nedreptate, ci și multă daună. Lege avem noi, care ne iartă folosirea limbei noastre, astăzi însă nu ni-e iertat să ne folosim de ea, și acela care prelungă toată firea inamicilor ordinei și a legilor existente se pune pe baza legală și-și folosește limba sa, nu numai că nu e ascultat, ci chiar urgisit. Când încă nu era lege sancționată de Maiestatea Sa, în timpul acela când Nemții ne guvernau, în timpul lui Bach și Schmerling, limba noastră era mai respectată, te puteai folosi în toate cauzele tale, așa dicând, de ea, atunci direcțorii se născuiau să învețe limba poporului, sciind că ei sunt pentru popor și nu întors; astăzi însă altcum este lucrul. Direcțorii nostri nu se se născuiau a învăța ei limba noastră, ci pe aceea o urgiresc cu toate ocaziunile. Au scii voi cas, că plângerile voastre date la judecătoria în limba românească se se luate în seamă? Eu nu numai că sciu că e respinsă o atare plângere, ci chiar vă pot arăta casuri concrete. Au nu vă vin citațiunile în limba, care înaintea voastră e necunoscută, și la judecătoria nu-i folosec oare pe haiduci și servitori de tălcuitori între voi și jude? Suntem și aici în un cerc românesc și pentru aceea avem noi oare la direcțorii noastre Români, cari se ne scie și se ne priceapă pe noi?

Au nu ar fi mai bine și după dreptate, ca să avem direcțorii de aceia, cari se ne scie limba, legea și datinile noastre? Asta ar pretinde nu numai legea țării, ci și dreptatea d-șească. Sunt între d-voastră, fraților, oameni cu stare destul de bună și aveți mulți prunci buni și cu înțelepciune de a pute învăța, însă cugetați că pot deveni și ei direcțorii? nu, sau foarte arare-ori. Au nu observăm, că numai preoți și învățători se pot face? Ba nu, și Români pot fi direcțorii, dar' numai cu jertfa cea mai mare, dacă se lăpădă de limba și de neamul seu, dacă se fac lăpădatura noastră și prin urmare dacă nu mai sunt Români. Legea întărită de Maiestatea Sa dispune, ca în cercurile locuite de Români să se aplice direcțorii din popor, toți locuitorii sunt oameni liberi, și prin urmare ar pute să fie și dintre ei direcțorii, dar' observăm chiar contrarul.

S'a observat mai departe, că guvernul se amestecă și în constituțiunile noastre bisericesci și în scoalele noastre confesionale. Pretinde dela episcopii nostri, ca să le facă servicii de acele, care sunt chiar contrare și intențiunilor lor părintesci și și interesului fiilor sei.

Aici înșiră oratorul unele casuri concrete la aceste, ca cele din Sătmăr și Biharia.

În conferența națională dar' s'a decis a se lupta și pentru apărarea autonomiei bisericeii — între marginile legii.

După aceste oratorul a vorbit despre scoalele confesionale, arătând și în această privință nedreptățile ce se fac chiar contra legilor existente; ca necum să fie — după lege — ajutoarele scoalelor noastre, ci se întâmplă chiar contrarul. Când se cere ajutor dela stat sau din budget pentru scoalele noastre, acela sub diverse titluri se deneagă.

Dintre învățători se dau ajutoare celor mai spurcate lăpădături, cari sunt în contrarietate chiar și cu forurile noastre înalte scolare confesionale. Ba pentru împedecarea progresului nostru scolar și cultural, s'au înființat societăți, precum în comitatul nostru societatea „Széchenyi”-ană și în Transilvania „Kultur-egylet”-ul, a căror activitate este pusă în fața înaintării noastre morale și naționale. Aceste societăți dau mâna cu oamenii cei mai prăpădiți. Inzadar poftim noi ajutoare, acelea se dau pentru institutele de cultură maghiară și ale noastre au să suferă de lipsele cele mai mari.

Expune apoi oratorul demoralisările ce se fac în timpurile de alegere și deși s'a adus lege spre împedecarea acestora, acele necum se se împedecă, ci chiar se nutresc dela aceia, cari ar fi chemați prin pozițiunea lor, ce o ocupă, să le împedecă, legea ținând-o.

Aici provoacă apoi oratorul pe toți, ca fără teamă să se lupte în contra maghiarisării și a corupțiunilor cari se fac; și arată mai multe de aceste, așa vizitarea scoalelor prin inspectori regesci, cari nu mai întreabă, — nici nu sciu — despre înaintarea pruncilor scolare în cele de lipsă, ci întreabarea lor stă numai în aceea: „*hát tudnak magyarul?*” Arată apoi, că cum i'a luat banii cu forța, și deși a recurs la ministrul, nici până în ziua de azi nu i'a mai făcut dreptate, ba nici nu ia răspuns. Apoi cauza unui locuitor din Sisiesci — anume Ire Simion — cu miliția fiului seu, care cauză și ați stă baltă, deși l'a plătit pe pretor cu 10 fl. Vorbesce despre „Reuniunea femeilor române din comitatul Săt-

marului”, care nu s'a întărit, ci chiar din contră s'a împedecat și s'a dat ordin magistratului din Baia-mare, ca să fie cu grije și de ar observa ceva mișcare în astă privință, să-i oprească și să-i împedecă de a pute face ceva. Aduce înainte cauza locuitorului din Sisiesci, Abriham Georgiu, cu solgăbirăul Pap Kálmán, care fără de vină l'a pedepsit cu 10 fl., cari bani, după-cum se dovedesce cu două epistole dela „Kultur-egylet”, nu au ajuns la locul destinat prin subpretor. Unde au perit dară acești bani? — De sigur în punga lui Pap Kálmán. Și aceasta e lucru și el deregător de cinste?

Toată viața noastră arată, dice oratorul, că noi nu mai suntem în cadrul constituțiunii, și că suntem scoși din cadrul ei și lipsiți de drepturile noastre.

După-ce a sfârșit dară oratorul referada sa, pune întrebarea, că ce se facem față cu alegerile ce se apropie: să ne candidăm și să ne alegem deputat sau ba? la care poporul răspunde că, considerând cele expuse — cari de toți sunt simțite — se va reține dela alegeri, până nu se va ameliora starea așa, ca și el cu demnitate să se poată prezenta la urnă.

După aceasta oratorul roagă pe cei de față, ca cele ce le-au auzit să le țină în minte, să se lupte și ei în contra relelor acestora, dar' se nu-și iee în inimă pofta de răzbunare, că aceasta nu e virtutea Românului, ci lupta lor și a Românilor în genere se se legală și adevărată. Dice mai de parte încă odată să iee în considerațiune fâțișile și spesele ce le-au dat și făcut cei adunați la Sibiu și-i roagă să fie cu toții în solidaritate cu aceea, cari vrem binele poporului.

După aceasta se primesc conclusiunea, că: „Români din cercul electoral al Băii-mari, considerând că sunt excluși din cadrul constituțiunii, nu-și vor candida deputat dietal, și că se vor reține dela alegeri, punându-se cu comitetul central din Sibiu în solidaritate.

După domnul Dr. Vasile Lucaciu se ridică on. domn Alexiu Berinde, paroch-protopop în Seini, ca al doilea delegat la conferența din Sibiu, și dice, că deoarece-ce antevorbitorul așa de drept și așa eclatant a dovedit cauzele ce ne rețin dela alegeri numai atât mai adauge, că dacă ar pute dispune oare-care dintre noi cu o sumă baremi de 20 mii fl. doară am pute să alegem deputat, însă cine dintre noi are 20 de mii, ba eu dic, că noi toți cei de față la olată nu avem atâtea bani, dar' se presupunem că am ave, și la acest cas d. e. eu aș aduce pe credincioșii mei către urnă: dar' oare cine ar pute garanta despre aceea, că la Tăuții-de-jos — precum s'au întâmplat casuri analoge și în alte locuri — nisce oameni instruați nu ne vor eși în cale să ne împedecă dela scop, și să înseneze o bătaie formală sub pretext, că noi am fost începători, și atunci eată puterea pășescă la mijloc, ca să ne ducă la răcoare până se va întâmpla alegerea.

Spuneți-mi fraților alegători, că la cazul acesta n'ar fi aruncată în vânt sudoarea jertfitorului și el cu întreaga sa familie oare n'ar ajunge la sapă de lemn? Și acuma vă întreb, on. frați, că oare putem noi dori o pagubă atât de mare unui frate de sânge al nostru? Eu dic, că nici odată; drept aceea sunt de părere, ca să fim pasivi, adevă în ziua alegerii fiecare Român să rămână acasă și să-și vadă de trebile sale. Poporul aprobă cu unanimitate această propunere.

Finindu-se aceasta, ia cuvântul dl. Atanasie Lupan, învățător în Groși și mulțumind în numele seu și al poporului, pentru ostenele aduse de membrii conferenței dela Sibiu, pentru binele de obște, dice că are speranță, că poporul va respecta concludul adus de această conferență, și-l și roagă să facă aceasta; la ce poporul răspunde cu o aprobare generală.

După aceasta se mai ridică dl. Dr. Vasile Lucaciu, dând cetire apelului emis de comitetul central din Sibiu, după care face o scurtă reflexiune la politica și ținuta dlui Mocsáry, Appony și Széll Kálmán, ear' adunarea aplaudă frenetic.

În urmă on. dn. Stefan Bilțiu, paroch-protopop de Baia-mare, ca președinte mulțumind membrilor de față în această adunare pentru ținuta lor exemplară și delegaților pentru ostenelele lor făcute, precum și on. dn. sub-pretor din Baia-mare, Böszörményi pentru prezența lui la această adunare electorală, închide ședința cu cuvintele: „Să trăească Maiestatea Sa Regele nostru apostolic Francisc Iosif I. și scumpa noastră patrie!” la ce poporul răspundând cu aplauze frenetice, ședința se ridică.

Dat în Tăuții-de-sus, 9 Iunie 1887.

St. Bilțiu, președinte; Constantin Lucaciu, notar ad hoc; Nicolae Lupan, notar ad hoc; Ioan Costin, notar ad hoc.

Germania și Rusia.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung” răspunde la articolul jiarului „Kölnische Zeitung”, pe care l-am reprodus și noi alaltăieri.

Jiarul oficios din Berlin, în răspunsul său, se exprimă astfel:

Nu putem înțelege ce combinație a putut îndemna pe „Kölnische Zeitung” să vorbească astfel. Misiunea ce s-a impus-o politica germană și căile pe cari se încearcă a o îndeplini sînt destul de bine cunoscute.

Situațiunea generală, demnitatea și interesele imperului astăzi nu-i impun Germaniei altă misiune decât menținerea păcii pe cât timp se va putea păstra cu onoare. Punctul de plecare pentru această lucrare nu poate fi altul, decât acela întemeiat pe tratate, pe cari Germania le-a încheiat.

Dacă lucrurile, de altminteralea reușite, ale politicii germane în interesul păcii, de trei ani încoace, în fiecare vară sînt turburate de Bulgaria și de prințul ei, această teamă e cu neputință se atragă asupra-i bună-voința politicilor germani.

Nu relevăm maxima ca o deviză: „Knock down the first, who breaks peace”, dar o găsim corespuțătoare cu interesul națiunii noastre atât de iubitoare de pace și de înarmată, căci Germania numai de aceea își aruncă toată greutatea în cumpăna consiliului european, că Europa să dojenească pe prinții egoisti ai Bulgariei și pe ministrii lor, cari sînt aplicați a incendia Europa.

Prințul de Coburg ca și prințul de Battenberg au sfășiat tratatele în virtutea cărora există Bulgaria. Germania ține cu tărie la aceste tratate, nu pentru plăcerea celorlalte puteri, ci pentru respectul iscăliturii sale, deoarece-basa stăruințelor sale pacifice s'ar sdruncina, dacă tratatele cari s'au încheiat sub presidența Germaniei s'ar ignora în favoarea prinților tineri stăruitori. Din această cauză guvernul a fost nevoit să reziste în contra unei furtuni a presei provocată în favoarea lui Battenberg și rezistă și astăzi în contra bănușilor, că ar sacrifica tratatele în ființă, adică basa politicii sale pacifice în favoarea întreprinderii prințului de Orleans-Coburg, desaprobată din capul locului de guvernul german.

Sîntem de părere, că întreprinderea prințului Ferdinand merită o condamnare cu mult mai aspră decât cum a fost la timpul său aceea privitoare la atitudinea prințului de Battenberg.

Ușurința cu care s'a pus în joc pacea Europei nu se poate nici măcar scuza. Numai dacă vom crede, că prințul Ferdinand figurează ca purtătorul politicii orleaniste exclusivă, vom pute considera întreprinderea lui dintr'un punct de vedere logic.

Interesele casei Orleans sînt de natură încât nu le convine o pace dăinuitoare în Europa. În războiul european, ori-cum și ori-unde s'ar nasce el, mai întăiu ar pune în cestiune cele existente și după răsturnarea lor s'ar pute deschide loc și drum pentru o schimbare a lucrurilor în Franția.

Ne place a spera, că autorul articolului din „Kölnische Zeitung” din această expunere se va convinge, că politica germană nu rivalizează cu Franția pentru favoarea Rusiei, ci merge pe deplin neafîrnată pe drumul, pe care îl arată interesele imperului și pe care îl crede ca necesar pentru păstrarea tractatelor în ființă.

Cronică.

Seiri militare. Trupele concentrate aici la Sibiu pentru a lua parte la manevrele ce acum se țin în divizie, vor pleca luni dimineața mai întăiu spre Vințu-de-jos, ear' de aici cătră Deva. — Regimentul de infanterie nr. 82, până acum în garnisoană în Sibiu, va pleca în 26 Septembrie n. la Triest, ear' regimentul de infanterie marele duce Mecklenburg-Strelitz nr. 31 va sosi din Viena la Sibiu în 28 l. c. n.

Spre publicare primim următoarea scri-soare:

Onoratei redacțiuni a „Tribunei” în Sibiu. Maiestatea Sa împărătească și apostolică-reg-ească îndurându-se a da Sămbătă în 24 Septembrie la oarele 10 dimineața în Cluj audiențe generale, cu prenotarea celor-ce se vor însinua pentru audiențe s'a încredut dl Géza Marzso, concipient de cabinet, care își va începe activitatea sa relativă la prenotările pentru audiență în Cluj la 19 Septembrie n. a. c. în palatul lui Bánffy din piața-mare, în localitățile tribunalului regesc, etagiul I., ușa 11.

Aceasta se aduce la cunoștință publică cu observarea, că prenotările se pot face la numitul domn concipient de cabinet în locul și la timpul amintit, ear' suplicile cătră Maiestate, cari m'au fost trimise mie de mai înainte, se vor transpune la locul competent.

Cluj, 7 Sept. 1887.

Albach Géza,
primar.

Din Bucovina. Ni-se scrie din Cernăuți ddo 5 Sept. n.: Se vorbește de denumirea metropolitului Dr. Silvestru Morariu de consilier intim al curții cum și de decorarea căpitanului țerii Alexandru baron de Vasilco. — În 1 Sept. n. a. c. s'a întemplat în districtul Coțimanului un cutremur de pământ, care a durat mai multe secunde. Mai ales s'a simțit în comunele Nepolcou, Dorosouți și Coțimani.

Noul codice de comerț al României votat în sesiunea trecută a parlamentului, întră în lucrare cu începerea anului judecătoresc, la 1 Septembrie.

Manevrele din România. Manevrele corpului I de armată se vor face în Oltenia, sub ordinul generalului Gh. Anghelescu, și se vor începe la 20 Septembrie.

Ordinile de concentrare se vor telegrafa, la 12 Septembrie dimineața, de cătră ministerul de război, șefului corpului I de armată, care în aceeași zi, le va telegrafa șefilor de divizii. Aceștia le vor transmite imediat, tot prin telegraf șefilor de regimente.

A doua zi, 13 Septembrie, colonelii vor trimite ordinile comandantilor de companii, cari vor începe imediat pregătirile pentru concentrare.

La 16, toate trupele va trebui să fie echipate și adunate; la 17 se vor pune în marș, și la 20 Septembrie va trebui să fie la locul de concentrare.

Ordinile și indicația mișcărilor se vor publica în „Monitorul oficial” dela 12 Septembrie. Trupele corpurilor III și IV vor face manevre lângă Focșani, sub comanda generalului Budișteanu.

În cursul manevrelor e vorba să se facă o experiență cu drumurile de fier. Trupele de geniu ar ocupa o zi, două o parte a unei linii și ar organiza transportul unui corp de trupe.

Împăratul și Împărăteasa Germaniei vor călători luni la Stettin și vor petrece acolo până Vineri. Cu toate acestea nu este încă hotărât, că și Țarul va călători la Stettin. Numeroase vagoane de rezervă se vor trimite mai apoi.

Principele Bismarck a plecat din Kissingen în 8 Septembrie și a sosit ieri la Berlin. Nu se știe însă: va pleca Bismarck imediat mai departe spre Friedrichsruhe, ori va însoți pe Împăratul Wilhelm la Stettin. Locuința pentru principele Bismarck s'a comandat în Stettin.

Fostii regiți bulgari: Stambuloff, Mutkuroff și Jifkoff au fost decorați cu ordinul pentru vitejie clasa I.

Cestiuni scolare.

Raportul al XVIII-lea

despre gimnasiul superior gr-cat. românesc din Năsăud pe anul scolar 1886/87.

(Urmare.)

III. Statul personal se compune astfel:

a) Corpul profesoral. 1. Ioan Cio-can, profesor diplomat și director gimnasial. 2. Pavel Tanco, doctor de filosofie, director gimnasial substituit. 3. Leo Pavelea, catechet. 4. Octaviu Barițiu, profesor gimnasial. 5. Maxim Pop, profesor diplomat. 6. Florian Moțoc, profesor gimnasial. 7. Ioan Malaiu, doctor de filosofie. 8. Andrei Mazanec, profesor gimnasial. 9. Constantin Moisil, doctor în filosofie. 10. Artemiu P. Alexi, doctor în filosofie. 11. Gavril Scridon, profesor diplomat. 12. Ioan Tanco, profesor diplomat. 13. Gregoriu Pletos, profesor diplomat. 14. Ioan Lupoaie, profesor diplomat, notarul conferințelor. 15. Ioan Gheție, teolog absolut, profesor substituit.

Administrator al fundațiunilor și depozitelor a fost directorul substituit. Bibliotecar a fost: Grigorie Pletos, custod la cabinetul natural și conducător al observatorului meteorologic: Dr. Artemiu P. Alexi; custod la desemn: Andrei Mazanec; custodul cabinetului numismatic: Ioan Tanco; în comisiunea scontratoare a fost: Maxim Pop și Octaviu Barițiu; în comisiunea pentru censurarea socotelilor: Florian Moțoc și Dr. Artemiu P. Alexi; în comisiunea pentru censurarea materialului de desemn: Ioan Tanco și Dr. Ioan Malaiu; în comisiunea pentru subscrierea receptelor: Dr. Constantin Moisil și Dr. Ioan Malaiu.

b) Medicul gimnasial: Emil Filipan, doctor în medicină, medic subprefectural în Năsăud. c) Servitori: 1. Nicolae Jenciu, servitor la gimnasiu. 2. Ioan Istrate, servitor la cabinetul natural, repositat la 14 Aprilie a. c. apoi substituit prin Nicolae Onigoae.

IV. Planul de învățământ a rămas tot cel de acum e anul.

Urmează apoi conșpectul despre „scolarii ordinari, numărul lor, confesiunea, și starea civilă a părinților, din acest conșpect aflăm, că la gimnasiul din Năsăud au fost imatriculați în anul 1886/87 166, din care 2 au desertat și unul a murit; rămân deci cu finea anului scolar 163. Dintre aceștia sînt după naționalitate — 157 Români, 1 Sas și 5 Ovrei; după confesiune: 132 greco-catolici, 25 greco-orientali, 1 evanghelic-luteran și 5 israeliți.

După locul nașterii aflăm: din comitatul Bistrița-Năsăud 100, din comitatul Solnoc-Dobăca 37 din alte comitate 22 și 1 din Bucovina.

După starea civilă a părinților aflăm, că au studiat la gimnasiul din Năsăud 55 fii de cărturari, 82 fii de agronomi, 19 fii de dirigători comunali și de stat și 7 fii de industriași.

La examenul de maturitate s'au însinuat în anul scolar 1886/87 13, toți absolvenți ai gimnasialului din Năsăud. Examenul l'au depus 12, unul a fost repositat.

Ca mijloace de învățământ are gimnasiul: 1. Biblioteca „Mariană”, care este totodată biblioteca scolară pentru corpurile învățătoresci

dela toate scoalele susținute ca și gimnasiul din fondul scolar din Năsăud. Cu finea anului 1886/7 ea conține: 1317 opuri în 1780 tomuri și 558 broșuri, 69 enciclopedice în 120 tomuri și 233 broșuri, 216 diverse în 291 tomuri și 398 broșuri.

2. Biblioteca societății scolarilor „Virtus Romana Rediviva”, care cu finea anului 1886/7 conține: 487 opuri în 637 tomuri și 10 broșuri.

3. Cabinetul natural, care cu finea anului 1886/7 conține:

a) Colecțiunea zoologică: 2945 obiecte.

b) Colecțiunea botanică: 1634 obiecte.

c) Colecțiunea mineralogică și geologică: 2295 obiecte.

d) Colecțiunea fizică și chimică: 227 obiecte.

4. Cabinetul numismatic și arheologic: 393 obiecte.

5. Cabinetul pentru desemn: 1545 foi ca modele pentru desemn, 256 foi ca modele pentru caligrafie, 51 modele de drot și 8 de lemn.

6. Cabinetul musical: 39 instrumente, 194 piese musicale.

7. Cabinetul gimnastic: 83 piese.

Scolarii gimnasiali au o societate literară sub numirea „Virtus Romana Rediviva”, ai cărei membri ordinari sînt scolarii din clasa VII și VIII, ear' extraordinari sînt ceilalți scolarii gimnasiali.

Această societate are biblioteca sa, din care se împrumută scolarilor cărți de cetit și cărți scolare. Numărul cărților cu finea anului 1886/7 fu 487 opuri în 637 tomuri și 10 broșuri.

Ea are un fond pentru biblioteca sa.

În decursul anului scol. 1886/7 sub conducerea dlui profesor Dr. C. Moisil a ținut această societate 14 ședințe, în care — pre lângă pertractarea afacerilor curente ale societății — s'au cetit mai multe elaborate (disertațiuni, narațiuni, povești și poezii) și critice la acele elaborate și o ședință literară musicală publică în 24 Aprilie 1887.

În decursul anului scolar 1886/7 dintre scolarii gimnasiali au gustat stipendii:

1. Ioan Prădan, scolar în clasa a IV-a, în suma de 60 fl. v. a. dela prea veneratului consistor gr-cat. din Blaj din fundațiunea fericitului canonic metropolitan „Ioan Alutan”.

2. Gerasim Tomi, scolar în clasa I, în suma de 90 fl. v. a. din fundațiunea familiară a fericitului paroch al Ilvei-mari cândva „Ioan Galan”.

Dintre scolarii gimnasiali de origine grănițeri din fostul al II-lea regiment român de graniță din Ardeal Nr. 17, au fost ajutatori din fondul scolar central din Năsăud în jumătatea primă a anului 1886/7 cu suma de 365 fl. v. a. pentru cărți scolare 73 înși, ear' a conto convictului înființând 51 înși cu 432 fl. 50 cr. v. a.; apoi în jumătatea a doua a anului 1886/7 au fost ajutatori 49 înși cu suma de 390 fl. v. a. a conto convictului înființând; la altă deci cu suma de 1187 fl. 50 cr. v. a.

Starea sanitară a scolarilor gimnasiali și a celor dela scoalele elementare fundamentale de băieți și de fete, în decursul anului scolar 1886/7 se poate numi satisfăcătoare.

Dintre scolarii dela gimnasiu și scoalele fundamentale elementare de băieți și de fete, au stat sub cură medicală 128 de înși și anume: 77 din gimnasiu, 35 din scoalele elementare de băieți și 15 dela scoalele de fete.

Morburile de care au pătimit au fost morburile ușoare și anume: coriu (morbilli) apoi catarchuri de bronchi și morburile ușoare de piele.

Casuri mai grave au fost 10 și anume: patru de tifus, trei aprindere de plămâni (pneumonia), toate curate cu succes, ear' trei cu tuberculoze au fost letale.

(Va urma.)

Gardurile vii întrebuințate ca închideri și ca frumsețe.

Gardurile vii se fac din diferite plante potrivite cu clima și natura pământului.

Lucrul de căpătenie este: ca aceste plante să fie foarte rustice, adică sălbatic, să și ramifice îndestul ramurile, să nu-și întindă prea mult rădăcinile și să poată suferi tunderile în deosebite epoce ale anului.

Plantele cele mai bune pentru a prăsi garduri vii sînt: salcâmul pentru pământurile năipoase, pîrlul sălbatic pentru pământurile adînci și bogate, mîrlul sălbatic pentru pământurile calcano-argiloase, prunul sălbatic pentru orice pământ stîncos, porumbarul crește repede în pământurile pietroase calcarie, salcia pentru pământurile umede, dudul alb izbutește în toate pământurile, berberisul pentru pământurile năipoase sau calcarie, carpenul în orice pământ, păducelul în pământurile argilo-năipoase, lemnul cănesc în orice pământ mai bogat, gledița spinuoasă în pământurile năipo-argiloase, arțarul în pământurile argiloase și liliacul pentru orice pământuri.

Din toate aceste plante cultivatorul poate alege una, care se potrivește cu natura pământului ce are să închidă, și în care izbutește.

Prăsierea plantelor. Cea mai mare parte din plantele arătate se pot aduce din păduri, când sînt tinere și se pot sădi pentru închidere; ear' acelea, cari nu se găsesc, trebuie să se prăsească prin sîmînță. Pentru acest scop se culeg sîmînțe de cu toamnă, când s'au copt și se seamînă toamna sau primăvara în grădină pe un răzor, săpat adînc și bine preparat.

După-ce resar plantele, se lasă de creșe un an sau doi, îngrijindu-le cu prășia și curățenia până la timpul plantatului la locul cuvenit.

Pregătirea pământului pentru gard viu. De obicei se face vara mai întăiu un șanț, aruncându-se pământul înspre grădină sau

curte și în acesta se sădesc puieții toamna, pînădu-se pe două rînduri și depărtat unul de altul ca de o schioapă; după aceea se pune pământ mărunt pe rădăcinile și se calcă cu piciorul ca să se așeze bine printre rădăcinile lor.

Întreținerea gardurilor vii. După-ce se prind plantele, primăvara se taie trunchiurile din fața pământului aproape, în scop de a da lăstari mai mulți și mai deși.

Când au crescut ramurile din nou, trebuie să împletim pe nise pari provisorii nisele, adică să facem un fel de gard de-alungul șanțului. Toamna se împletesc ramurile printre gard și se leagă, pentru a crește și a se îndesi întocmai ca o pânză.

După-ce s'a făcut această operațiune, care este cea mai însemnată pentru izbucirea gardului viu, trebuie întreținut curat, de buruieni săpat toamna și primăvara, cum și tuns de pe lături și cătră vîrf; pentru-că cu modul acesta, favorizându-i creșterea în grosime, se îndesesc și devine mai frumos, mai vîguros și mai nestrăbătut; nici pasărea nu poate să pîtrundă prin el.

Reîntinerirea gardurilor vii. După un timp mai mult sau mai puțin îndelungat variind după calitatea pământului, felul de plantă întrebuințată și îngrijirile aplicate, se întemplă ca gardul să devină prea slab și să meargă spre depăciciune. Atunci se vede, că plantele nu mai primesc din pământ, prin rădăcinile lor, alimente în deajuns. În acest cas, pentru a le reda vigoare, trebuie a tăia plantele, sau tot gardul la începutul lunii Martie la câteva centimetre de pământ.

În același timp este foarte bine de a îngrașa pământul, pentru-ca din rădăcinile să iese rădăcinile multe, cari vor forma pentru plante atâtea guri nutritive. După aceea se va reîncepe formațiunea și căutarea gardului în modul arătat mai sus.

Introducerea și folosul gardurilor vii. Introducerea în țeară a gardurilor vii, este un lucru atât de folositor, încât ar trebui luate măsuri pentru înființarea unor pepiniere în fiecare reședință de județ, în scop de a procura oamenilor puieți pentru sădit. Învățătorii din comunele rurale trebuie a da exemple la ceilalți prin aceste închideri.

Introducînd, Țic, aceste garduri vii, aspectul Țergurilor s'ar schimba; pentru-că multe curți ar pute fi închise cu gard viu, care costă mai ieftin și e mai frumos decât un zid. Câte strade în orașe nu ar pute fi plantate pe margine cu gard viu!

În sate ar deveni ceva încântător, când în locul gardurilor de nuiele, stobori și mărăcini pe lîngă curți și țarine, s'ar introduce aceste garduri mai trainice, mai frumoase și mai folositoare decât cele actuale.

„Revista Agricolă.”

Din public.)*

Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea sa generală de Țs-timp în orașul Oravița, la 25 și 26 Septembrie st. n. cu următoarea

programă:

I.

Țiua primă, 25 Septembrie st. n.

1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 oare înainte de amăci.

2. Se aleg doi notari pentru ședințele adunării.

3. Secretarul societății va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale începută dela adunarea din urmă.

4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului i-se predă spre examinare.

5. Cassarul societății va ceti raportul despre starea casei, cu sporiul dela ultima adunare încoace și preste tot despre averea ei.

6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru examinarea raportului cassarului.

7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 4 din statutele societății vor căștiga membri fondatori, ordinari și ajutatori pentru societate.

8. Se vor ceti discursuri corespuțătoare scopului societății sau de altă materie literară, ce sînt de a se însinua vice-președintelui Iosif Vulcan înainte de adunare.

9. Președintele închide ședința.

II.

Țiua a doua, 26 Septembrie st. n.

1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței de ieri se va ceti și autentică.

2. Raportul comisiunii pentru căștigarea membrilor noi.

3. Raportul comisiunii asupra socoților cassarului.

4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și însinuarea altor propuneri în interesul fondului.

5. Se va decide locul și Țiua adunării generale pentru anul 1888.

6. Se va alege o comisiune de trei membri pentru autenticarea protocolului din ședința a doua.

7. Președintele va închide adunarea.

Din ședința comitetului societății Ținută în Budapesta în 1 Iulie 1887.

Dr. M. Marinescu m. p., Iosif Hoszu m. p.,
secretar. președinte.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primesc răspunderea.

Redactor responsabil: **Aurel Popa.**

Extrase bisericesci-scolare.

Posturi vacante.

— Mai multe posturi de învățători gr.-or. la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr.-or. al Albei-Luliei (Archiepiscopiei):

1. Gârbova-de-sus, cu salariu 160 fl., 100 fl. din arândă crîsmăritului bisericeii și 60 fl. dela copiii apți de școală, cuartir liber și lemne de foc suficiente.

2. Inuri, cu salariu de 250 fl. din fondul bisericeii, în rate lunare anticipative solvinde, cuartir liber, lemne de foc suficiente și folosirea grădinei școlii.

3. Craiva, cu salariu în bani 70 fl. din repartitiune, cuartir liber și lemne de foc suficiente.

4. Cricău, cu salariu de 150 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.

5. Meteș cu Poiana și Găureni, la școala din Meteș cu salariu de 160 fl. din repartitiune, cuartir și lemne de foc suficiente.

6. Telnă, cu salariu de 140 fl. din repartitiune, cuartir și lemne de foc.

7. Tibru, cu salariu 120 fl. în bani și 6 ferdele bucate, cuartir și lemne de foc suficiente. — Doritorii de a ocupa aceste posturi învățătoresci, au a subțerne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare până la 26 Septembrie st. v. a. c. la protopresbiterul tractului: Alexandru Tordășan, în Alba-Iulia.

— Două posturi de învățători la școala poporală gr.-or. din Apoldul-inferior, protopresbiteratul Mercurei (Archiepiscopiei). Dotațiunea pentru fiecare din aceste posturi e de 300 fl. Acela dintre concurenți, care se va alege și numi de învățător-dirigent sau director, primesce prelungă salariul de 300 fl., un adaus de 100 fl., cuartir natural în edificiul școlii și 2 orgii de lemne de foc. — Cei-ce vor reflecta la aceste posturi au a-și așterne cererile de concurs, instruite conform legilor în vigoare, până la 26 Septembrie st. v. a. c. la protopresbiterul tractului: Ioan Droc, în Mercuria.

Economie.

Piața din Sibiu, 9 Septembrie. Grâu hectolitru 74—80 chilo fl. 4.40 până fl. 5.20, grâu mestecat 68 până 72 chilo fl. 3.20, până fl. 4.— secara 68 până 72 chilo fl. 2.90 până fl. 3.30, orz 60 până 64 chilo fl. 3.— până fl. 3.60, ovăs 40 până 45 chilo fl. 1.50 până fl. 1.90, cucuruzul 70 până 74 chilo fl. 4.40 până fl. 4.80, melașul 78 până 82 chilo fl. 4.— până fl. 4.50, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.40 până fl. 1.60, semănță de cânepă 49 până 51 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 5.60, linte 78 până 82 chilo fl. 7.— până fl. 7.50 fasolea 76 până 80 chilo fl. 4.— până fl. 4.50, păsat de grâu 100 chilo fl. 15.— până fl. 16.—, făină Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slămina 100 chilo fl. 52.— până fl. 56.—, unsoarea de porc fl. 58.— până fl. 60.—, sêu brut fl. 20.— până fl. 22.—, lumini de sêu fl. 36.— până fl. 38.—, lumini turnate de sêu fl. 42.— până fl. 43.—, săpunul fl. 22.— până fl. 24.—, fân 100 chilo fl. 1.40 până fl. 1.60, cânepa fl. 32.— până fl. 35.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 2.— până fl. 3.—, spiritul p. 100 L. % 29 până 31 cr., carnea de vită chilo 36 cr. carnea de vită 24 până 36 cr., carnea de porc 42 până 44 cr., carnea de berbec 20 până 24 cr., ouă 10 cu 15 până 18 cr.

Tergul de rimători în Steinbruch. În 6 Septembrie n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 48.— cr. până 44.— cr. unguresci grei, tineri 45.— cr. până 45.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 45.1/2 cr. până 46.1/2 cr., marfă țerănească, grea 43.— cr. până 44.— cr., de mijloc 45.— cr. până 45.1/2 cr., ușoară 45.1/2 cr. până 46.1/2 cr., românesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbesci grei 42.1/2 cr. până 43.1/2 cr., transito de mijloc 42.— cr. până 43.— cr., transito ușori 42.— cr. până 43.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cumpăniți la gară.

Piața cerealelor din Portul Brăila.

Raportor Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operațiile efectuate în 27 August v. 1887.

Vendătorii	Cumpărătorii	felul	hectol.	greut. libre	prețul lei în aur
Emberico	Zvetovici	Grâu	3500	63 1/4	10.40
Bach	"	"	3100	61 1/2	10.—
Grosovici	Peirano	"	3300	61 1/2	9.40
Emberico	"	"	2650	60 3/4	9.50
Marhiloman	Dreifus	"	850	60	8.25
Vamvuri	Manari	"	3000	61 1/4	10 12 1/2
Matei	"	Porumb	3500	61 1/2	9.40
"	Feitler	Secară	3500	58 1/2	6.45
Fulga	Frischman	Orz	1200	56 1/2	5.80
Matei	Feitler	"	1200	50 1/4	5.—
Vrioni	Peirano	"	4400	50 1/4	4.95
Lombardo	"	"	800	48 1/4	4.37 1/2
Gheorghidi	L. Mendl	"	1400	48 1/4	4.60
Matei	"	"	1200	50 1/4	5.—
Perlea	Peirano	"	2400	48 1/4	4.95

Agiul 13.55—13.60 la %.

Bursa de București.

8 Septembrie — 5 oare p. m.	Casa	Ultim
Renta rom. per 1875 5%	—	—
Renta română amort. 5%	—	—
(Schuldverschreib.)	—	—
Oblig. de Stat. C. F. R. 6%	—	—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	—	—
Împrumutul Municipal 5%	—	—
Scrisuri func. rurale 7%	—	—
Scrisuri func. rurale 5%	—	—
Idem urbane 7%	—	—
" 6%	—	—
" 5%	—	—
Banca Naț. (500 lei vîrs. într.)	1020.—	—
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vîrs.)	236.—	—
Soc. de Asig. Naț. (200 lei vîrs.)	—	—
S. cred. mob. r. (250 lei vîrs.)	—	—
Soc. r. de con. (250 lei vîrs.)	—	—
Oblig. Casei Pensiuilor	—	—
Agio.	—	14.10

Schimb

Londra 3 luni	25.16 1/4	—
" cek	25.37 1/4	—
Paris 3 luni	99.40	—
" cek	99.95	—
Berlin 3 luni	123.35	—
" cek	123.95	—
Viena	2.01 1/4	—
" cek	—	—
Agio.	—	14.10

Bursa de Budapesta

din 9 Septembrie st. n. 1887.

Rentă de aur ung. 6%	—	—
" " " 4%	100.75	—
" " hârtie " 5%	87.35	—
Împrumutul căilor ferate ung.	150.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	98.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	114.50	—
Bonuri rurale ung.	104.25	—
" " " cu cl. de sortare	104.25	—
" " " bănățene-timșene	104.25	—
" " " cu cl. de sortare	104.25	—
" " " transilvane	104.25	—
" " " croato-slavone	—	—
Despăgubire pentru dițma ung. de vin	100.—	—
Împrumut cu premiu ung.	122.50	—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	124.50	—
Rentă de hârtie austriacă	81.—	—
" " argint austriacă	83.—	—
" " aur austriacă	112.50	—
Losurile austr. din 1860	136.—	—
Acțiunile băncei austro-ungare	884.—	—
" " de credit ung.	286.50	—
" " " " austr.	283.—	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“	102.—	—
Argintul	—	—
Galbeni împărătesci	5.92	—
Napoleon-d'ori	9.94	—
Mărci 100 imp. germane	61.55	—
Londra 10 Livres sterlingi	126.20	—

Bursa de Viena

din 9 Septembrie st. n. 1887.

Renta de aur ung. 6%	—	—
" " " 4%	100.75	—
" " hârtie " 5%	87.40	—
Împrumutul căilor ferate ung.	150.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	97.80	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	126.—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	114.25	—
Bonuri rurale ung.	104.80	—
" " " cu cl. de sortare	104.80	—
" " " bănățene-timșene	104.50	—
Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare	104.50	—
" " " transilvane	104.50	—
" " " croato-slavone	104.75	—
Despăgubire pentru dițma ung. de vin	100.—	—
Împrumut cu premiu ung.	122.25	—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	123.50	—
Rentă de hârtie austriacă	81.10	—
" " argint austriacă	82.50	—
Rentă de aur austriacă	112.75	—
Losuri austr. din 1860	136.25	—
Acțiunile băncei austro-ungare	884.—	—
" " de credit ung.	287.—	—
" " " " austr.	282.90	—
Argintul	—	—
Galbeni împărătesci	5.91	—
Napoleon-d'ori	9.96	—
Mărci 100 imp. germane	61.55	—
Londra 10 Livres sterlingi	126.05	—

Cursul pieței din Sibiu

din 10 Septembrie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump. 8.68	vînd. 8.69
Lire turcesci	" 11.25	" 11.30
Imperiali	" 10.25	" 10.30
Ruble rusești	" 1.11	" 1.11 1/2

Publicațiune.

Se publică prin aceasta, că pășunea comunei Hașag cu suprafață de 627 jugere 1100 °□ se arîndează pe calea licitațiunii în cancelaria comunală în 20 Septembrie 1887 cu începerea din 1 Octomvrie 1887 până în 1 Octomvrie 1888 cu prețul strigării de 1500 fl., tot atuncia și pășunea de 171 jugere 700 °□ cu prețul strigării de 800 fl. v. a. Licitanții vor depune anticipando 10% vadium în număr efectiv. [487] 1—3

Hașag, în 6 Septembrie 1887.

Andreas Haupt, Nicolau Hulea,
primar. notar.

Publicațiunile „Cancelariei Negruțiu“

în Gherla — Sz.-Ujvár — Transilvania.

[467] 28

„Amicul Familiei.“ Diar beletristic și enciclopedic-literar cu ilustrațiuni. Cursul XI. — Apare în 1 și 15 și a luni în numeri câte de 1 1/2—2 1/2 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articoli sociali, poesii, novele, romanuri, suveniruri de călătorie ș. a.; — mai departe tractează cestii literare și științifice, cu reflexiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiuni din patrie și străinătate; și prin umor dulce și satiră aleasă nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei noi, plățibili și în timbre postale.

„Preotul român.“ Revistă bisericească, școlastică și literară. Cursul XIII. — Apare în broșuri lunare câte de 2 1/4—3 1/4 coale; și publică articoli din sfera tuturor științelor teologice și între acestia mulțime de predice pe Dumineci, sêrbători și diverse ocașii, — mai departe studii pedagogice-didactice și științifice-literare. — Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl., — pentru România 10 franci — lei noi, plățibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

Poterea amorului. Novă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însoare. Novă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé membru al academiei franceze. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șilutiu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și vioarele, poesii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înveritate și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românesce în vorbire și scriere înveridită și aprepiață de Dr. Grigoriu Silași. (Op complet.) Broșura I, II și III. Prețul broș. I, II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului român, Cartea I, II, III, IV. cuprind materii foarte interesante și

amuzante. Prețul la toate patru 1 fl., — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chemie pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

Economia pentru școalele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), al învățătorilor și al altor bărbați de școală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Gherla. Imprimăria „Aurora.“ 1885. Prețul unui exemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. Devisa acestui op e: „Tot ce putem arêta, sê arêtam pruncilor!“ și în literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op întocmit după lipsele școalelor noastre în măsura în care este acesta! pentru aceea îl și recomandăm spriginirii publicului român mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vas. Gr. Borgovan. Prețul 30 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru școalele populare în trei cursuri de Maxim Pop, profesor la gimnasiul din Nășed. — Manualul acesta este aprobat prin înaltul minister de culte

și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 nrul 13193. — Prețul 30 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebreale, urmate de iertăciuni, epitafii ș. a. Prețul 50 cr.

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumos ilustrată. Prețul unui exemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritar sufletesc. Cărtică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe sexe. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericesci. Prețul unui exempl. broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărtică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; — 50 exemplare costau 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Visul Prea Sântei Vergure Maria a Născătoare de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar pedat franco e 10 cr., 50 exemplare 3 fl., 100 exemplare 5 fl. v. a.

Tot de-acolo se pot contrage împrumuturi în orice sume — pe lungă depunere de acții, scrisuri fonciare, obligațiuni de stat și alte scrisori de valoare.